

Соціально-економічне становище Запорізької області за 2019 рік

Повідомлення Головного управління статистики

Населення

Чисельність наявного населення Запорізької області, за оцінкою, на 1 грудня 2019р. становила 1688829 осіб.

Упродовж січня–листопада 2019р. чисельність населення зменшилася на 17007 осіб. Порівняно з січнем–листопадом 2018р. обсяг природного скорочення збільшився на 1116 осіб та становив 14801 особу.

Залишається суттєвим перевищення кількості померлих над кількістю живонароджених: на 100 померлих – 42 народжені.

Ринок праці

Середньооблікова кількість штатних працівників підприємств, установ та організацій Запорізької області з кількістю працюючих 10 осіб і більше в листопаді 2019р. становила 346,7 тис. осіб. У порівнянні з жовтнем 2019р. їх кількість у цілому по області зменшилась на 1,5 тис. осіб, або на 0,4%.

Суттєве зменшення показника відбувалось у господарствах: сільському, лісовому та рибному (на 7,8%), тимчасовому розміщуванні й організації харчування (на 6,2%), виробництві хімічних речовин і хімічної продукції (на 1,6%).

І, навпаки, найвагомніше збільшення показника спостерігалось у наданні інших видів послуг (на 2,4%), оптовій та роздрібній торгівлі, ремонті автотранспортних засобів і мотоциклів, виготовленні виробів з деревини, виробництві паперу та поліграфічній діяльності (на 1,6% в кожному), а також постачанні електроенергії, газу, пари і кондиційованого повітря (на 1,3%).

За результатами обстеження робочої сили **кількість зайнятого населення** у віці 15 років і старше за 9 місяців 2019р. становила 747,4 тис. осіб, а у віці 15–70 років – 743,8 тис. осіб. Кількість безробітних віком 15 років і старше та 15–70 років складала 75,8 тис. осіб.

За 9 місяців 2019р. рівень зайнятості населення віком 15 років і старше становив 51,4%, а серед населення віком 15–70 років – 58,2%. Рівень безробіття серед робочої сили віком 15 років і старше та осіб віком 15–70 років склав 9,2%.

Доходи населення

Розмір середньої номінальної заробітної плати одного штатного працівника в листопаді 2019р. у 2,5 раза перевищив законодавчо встановлений рівень мінімальної заробітної плати (4173 грн) та становив 10639 грн, що на 0,9% менше, ніж у жовтні 2019р. і на 15,2% більше, ніж у аналогічному місяці 2018р.

Найвищий розмір заробітної плати відмічався у працівників постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (17719 грн), добувної промисловості і розроблення кар'єрів (17458 грн), виробництва коксу та продуктів нафтоперероблення (16363 грн), а також металургійного виробництва, виробництва готових металевих виробів, крім машин і устаткування (16157 грн).

Необхідно зазначити, що до групи з найнижчою заробітною платою, розмір якої складає 41–63% середньообласного рівня, відносилися працівники текстильного виробництва, виробництва одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів, операцій з нерухомим майном, тимчасового розміщування й організації харчування.

Реальна заробітна плата (з урахуванням змін споживчих цін) у листопаді 2019р. в порівнянні з жовтнем 2019р. зменшилась на 0,6%, а відносно листопада 2018р. збільшилась на 10,9%. За січень–листопад 2019р. по відношенню до аналогічного періоду 2018р. вона збільшилась на 11,6%.

Сума несплаченої заробітної плати за листопад 2019р. зменшилась на 1,9 млн.грн, або на 1,8% та на 1 грудня 2019р. становила 100,5 млн.грн.

У цілому по економіці області обсяг несплаченої заробітної плати на початок грудня 2019р. становив 2,7% фонду оплати праці, нарахованого за листопад.

Із загальної суми заборгованості на 1 грудня 2019р. 42,6% складає борг працівникам економічно активних підприємств. За листопад 2019р. сума заборгованості з виплати заробітної плати по цих підприємствах зменшилась на 4,7% та становила 42,8 млн.грн.

На початок грудня п.р. значна частина суми заборгованості цієї категорії підприємств припадала на виробництво хімічних речовин та хімічної продукції (35,2% загальної суми боргу по області), освіту (27,9%), водопостачання, каналізацію, поводження з відходами (17,2%).

Основну частину боргу утворено на підприємствах міст: Запоріжжя (74,8%), Енергодар (8,7%) та Мелітополь (6,5%).

На 1 грудня 2019р. вчасно не отримали заробітну плату 3,6 тис. працівників економічно активних підприємств (1,0% штатних працівників, зайнятих на підприємствах з кількістю працюючих 10 осіб та більше) в середньому по 11873 грн кожен. Значно вищим цей показник був у працівників будівництва (49862 грн), освіти (30560 грн), транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності (22936 грн), а також

професійної, наукової і технічної діяльності (20962 грн).

На 1 грудня 2019р. заборгованість із виплати заробітної плати за рахунок бюджетних коштів відсутня.

Соціальний захист

У 2019р. призначено **субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг** 320,8 тис. домогосподарств, що склало 327,7% домогосподарств, які звернулися за субсидіями (ураховуючи тих, що звернулися за субсидіями у 2018р., але призначено їм було тільки у 2019р., та тих, яким продовжено надання субсидії відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 1995р. № 848), при цьому в міських поселеннях – 260,8 тис. домогосподарств, у сільській місцевості – 60,0 тис. домогосподарств.

Загальна сума призначених субсидій у 2019р. становила 117,1 млн.грн (у міських поселеннях – 101,3 млн.грн, у сільській місцевості – 15,8 млн.грн).

Середня сума призначеної субсидії на одне домогосподарство у грудні 2019р. склала 604,2 грн, у відповідному періоді 2018р. – 558,2 грн.

У грудні 2019р. 156,2 тис. домогосподарств отримали субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг.

Крім того, у 2019р. 17,0 тис. домогосподарств (75,0% тих, які звернулись) було призначено **субсидії на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива**, при цьому в міських поселеннях – 5,9 тис. домогосподарств, у сільській місцевості – 11,1 тис. домогосподарств. Загальна сума призначених субсидій у 2019р. становила 52,5 млн.грн (у міських поселеннях – 19,4 млн.грн, у сільській місцевості – 33,1 млн.грн).

Середній розмір призначеної субсидії цього виду на одне домогосподарство у грудні 2019р. становив 2990,5 грн, у відповідному періоді 2018р. – 2694,6 грн.

У 2019р. 17,4 тис. домогосподарств отримали субсидії на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива.

У січні–листопаді 2019р. **сплачено населенням за житлово-комунальні послуги**, включаючи погашення боргів попередніх періодів, 5222,6 млн.грн, або 95,2% нарахованих сум.

Крім того, за електроенергію населенням області сплачено в січні–листопаді 2019р. 1631,5 млн.грн.

Заборгованість населення за житлово-комунальні послуги на кінець листопада 2019р. (з урахуванням заборгованості, яка виникла в попередні періоди) становила: централізоване опалення та постачання гарячої води – 1177,5 млн.грн, постачання природного газу – 1146,8 млн.грн, утримання будинків і споруд та прибудинкових територій – 386,3 млн.грн, постачання електричної енергії – 341,4 млн.грн, централізоване постачання холодної води і водовідведення – 251,1 млн.грн, вивезення побутових відходів – 45,3 млн.грн.

Ціни

Ціни на споживчому ринку області у 2019р. підвищилися на 3,2%. Товари та послуги у сфері зв'язку подорожчали на 16,5%, алкогольні напої, тютюнові вироби – на 12,4%. Ціни у сфері освіти зросли на 11,9%. Вартість різних товарів та послуг підвищилась на 6,4%, послуг ресторанів та готелів – на 5,4%, продуктів харчування та безалкогольних напоїв – на 4,2%. Ціни у сфері охорони здоров'я зросли на 2,4%. Предмети домашнього вжитку, побутова техніка та поточне утримання житла подорожчали на 0,2%. Водночас товари та послуги у сфері транспорту подешевшали на 5,7%, одяг і взуття – на 4,8%. Плата за житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива зменшилась на 1,5%. Ціни у сфері відпочинку і культури знизились на 1,0%.

Промисловість

За попередніми даними у 2019р. порівняно з 2018р. **індекс промислової продукції** становив 95,4%.

У **добувній промисловості і розробленні кар'єрів** обсяг виробництва зріс на 1,1%.

У **переробній промисловості** індекс промислової продукції склав 94,0%.

На підприємствах із **виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів** обсяг виробництва зменшився на 2,6%.

У 2019р. вироблено 585 т яловичини і телятини свіжої чи охолодженої, 2262 т свинини свіжої чи охолодженої, 6093 т виробів ковбасних варених, сосисок, сардельок, 1940 т ковбас напівкопчених, 626,7 тис.т олії соняшникової нерафінованої та 73,5 тис.т олії соняшникової рафінованої, 32,5 тис.т олії соєвої нерафінованої, 2409 т масла вершкового, 657 т сиру свіжого неферментованого, 1542 т молока і вершків коагульованих, йогурту, кефіру, сметани та інших ферментованих продуктів, 56,9 тис.т борошна пшеничного чи пшенично-житнього, 43,9 тис.т хліба та хлібобулочних виробів, 6,1 тис.т пряників та виробів подібних, 2598,5 тис.дал води натуральної мінеральної негазованої та 981,6 тис.дал води натуральної мінеральної газованої.

У **текстильному виробництві, виробництві одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів** індекс промислової продукції становив 95,4%.

У 2019р. вироблено 4,6 т білизни постільної бавовняної, 72,5 т брезентів, навісів і тентів, 311,4 тис.шт комплектів і костюмів чоловічих та хлопчачих, з тканини бавовняної або з волокон синтетичних або штучних, виробничих та професійних, 1271,1 тис. пар рукавичок, рукавиць та мітенок, 56,6 тис. пар взуття, призначеного для носіння на вулиці, з верхом зі шкіри натуральної, жіночого.

У виготовленні виробів з деревини, виробництві паперу та поліграфічній діяльності відбулося зниження виробництва на 6,4%.

На підприємствах із виробництва коксу, продуктів нафтоперероблення індекс промислової продукції склав 96,4%.

У виробництві хімічних речовин і хімічної продукції випуск промислової продукції зменшився на 5,1%.

У виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції відбулося зниження виробництва на 0,5%.

За 2019р. виготовлено 2,0 тис.т суміші гумової з додаванням вуглецевої сажі чи діоксиду кремнію невулканізованої, 1,6 тис.т мішків та пакетів з полімерів етилену, 7,0 тис.шт вікон та їх рам, дверей та їх коробок і порогів з пластмас, 181,6 т будівельних елементів, які використовуються для спорудження підлог, стін, перегородок, стель, дахів і т.ін, 334,0 тис.т вапна негашеного, 26,0 тис.м³ елементів конструкцій збірних для будівництва з цементу, бетону або каменю штучного, 288,2 тис.т розчинів бетонних, готових для використання.

У металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування індекс промислової продукції склав 97,1%.

За 2019р. вироблено 191,4 тис.т феросилікомарганцю, 4227,0 тис.т сталі без напівфабрикатів, отриманих безперервним литтям, 1485 т профілів холоднодеформованих, отриманих з прокату плоского, зі сталі нелегованої, без покриття, 572 т дроту з алюмінію нелегованого, 24,5 тис.т конструкцій, виготовлених виключно або переважно з листового матеріалу, з металів чорних, інших, 783 т проводу крученого, тросів, шнурів плетених та виробів подібних з алюмінію, 32,0 тис.шт раковин та умивальників зі сталі неіржавної.

На підприємствах машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування, обсяги виробництва знизились на 9,6%.

У 2019р. випущено 2,6 тис.шт трансформаторів з рідким діелектриком потужністю не більше 650 кВ·А, 9,9 тис.шт трансформаторів інших, потужністю не більше 1 кВ·А, 11,8 тис.шт основ апаратури електричної для контролю та розподілення електроенергії інших, на напругу не більше 1 кВ, 9,6 тис.т провідників електричних інших на напругу не більше 1 кВ, не оснащених з'єднувальними елементами, 137,4 тис.шт циліндрів гідравлічних, 41,4 тис.шт турбокомпресорів одноступінчастих, 3,3 тис.шт обладнання та апаратів для фільтрування й очищення повітря і газів, 399 шт борон (крім дискових), 726 шт косарок тракторних, уключаючи механізми навісні різальні, розроблені для управління або буксирування трактором.

У постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря показники виробництва зменшились на 2,8%.

За 2019р. вироблено електроенергії 46866,5 млн.кВт·год, пари та гарячої води 4547,5 тис.Гкал.

Сільське господарство

У 2019р. (за попередніми даними) індекс сільськогосподарської продукції порівняно з 2018р. становив 123,2%, у т.ч. на підприємствах – 137,0%, у господарствах населення – 106,6%.

За попередніми даними, господарствами всіх категорій у 2019р. одержано 3338,6 тис.т зерна (у вазі після доробки), що на 49,5% більше, ніж у 2018р., у т.ч. у підприємствах – 2498,6 тис.т (на 46,7% більше). У середньому з 1 га обмолоченої площі одержано по 34,3 ц зерна (на 10,9 ц більше, ніж у 2018р.).

Обсяг виробництва пшениці у 2019р. становив 2390,3 тис.т (на 45,1 % більше, ніж у 2018р.), ячменю – 589,1 тис.т, кукурудзи на зерно – 185,7 тис.т (в 1,6 раза та на 45,4% більше відповідно).

Виробництво соняшнику в усіх категоріях господарств збільшилось на 42,1% і становило 1023,8 тис.т. У середньому з 1 га намолочено 19,1 ц проти 12,7 ц у 2018р.

Картоплі накопано 218,7 тис.т (на 15,3% більше, ніж у 2018р.). Збільшення виробництва картоплі відбулося за рахунок збільшення урожайності на 22,6 ц (у 2018р. вона становила 91,3 ц з 1 га).

Виробництво овочів у 2019р. склало 273,9 тис.т, що на рівні 2018р.

За рахунок зменшення урожайності плодів та ягід на 41,2 ц, їх виробництво зменшилось проти 2018р. на 60,8% і склало 51,6 тис.т.

У 2019р. (за попередніми даними) реалізовано на забій сільськогосподарських тварин (у живій масі) 64,2 тис.т. Вироблено основних видів тваринницької продукції: молока – 220,1 тис.т, яєць – 678,6 млн.шт. Порівняно з 2018р. загальні обсяги виробництва молока та м'яса зменшились на 9,8% і на 6,7% відповідно, яєць – збільшились на 1,7%.

У структурі реалізації сільськогосподарських тварин на забій підприємствами (крім малих) частка свиней становила 58,3%, птиці – 27,3%, великої рогатої худоби – 10,4%.

У 2019р. у підприємствах обсяг вирощування сільськогосподарських тварин у порівнянні з 2018р. зменшився на 18,4%.

Відношення загального обсягу вирощування сільськогосподарських тварин до реалізації на забій становило 101,0% (у 2018р. – 114,2%).

Станом на 1 січня 2020р. в усіх категоріях господарств нараховувалося 67,4 тис. голів овець та кіз (на 6,0% більше, ніж на 1 січня 2019р.), 78,4 тис. голів великої рогатої худоби (на 14,3% менше) (у т.ч. корів – 43,5 тис. голів (на 12,1% менше)), свиней – 187,1 тис. голів (на 14,0% менше), птиці – 4847,4 тис. голів (на 0,5% менше).

За розрахунками, господарствами населення утримувалося 78,7% (у 2018р. – 78,9%) загальної кількості великої рогатої худоби (у т.ч. корів – 86,4% (85,7%)), овець та кіз – 57,4% (67,0%), птиці – 41,3% (48,1%) і свиней – 31,2% (33,3%).

Будівництво

У 2019р. підприємствами області вироблено **будівельної продукції** (виконано будівельних робіт) на суму 3700,3 млн.грн. Індекс будівельної продукції порівняно з 2018р. становив 92,4%.

Нове будівництво, реконструкція та технічне переозброєння склали 63,2% загального обсягу виробленої будівельної продукції, капітальний і поточний ремонт – 28,0% та 8,8% відповідно.

Зовнішня торгівля товарами

У січні–листопаді 2019р. експорт **товарів** становив 2842,7 млн.дол. США, імпорт – 1425,1 млн.дол. Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі товарами становило 1417,6 млн.дол. Порівняно з січнем–листопадом 2018р. експорт зменшився на 9,1%, імпорт – на 11,8%.

Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 1,99 (у січні–листопаді 2018р. – 1,94).

Зовнішньоторговельні операції проводились з партнерами з 159 країн світу.

Основу товарної структури експорту склали недорогоцінні метали та вироби з них, механічні та електричні машини, продукти рослинного походження, мінеральні продукти, жири та олії тваринного або рослинного походження.

У загальному обсязі експорту товарів порівняно з січнем–листопадом 2018р. збільшилась частка зернових культур з 5,6% до 8,2%, жирів та олій тваринного або рослинного походження – з 4,2% до 5,2%, руд, шлаку і золи – з 1,8% до 3,9%. Натомість зменшилась частка чорних металів з 58,1% до 52,9%, механічних машин – з 10,0% до 9,1%.

Обсяг експорту товарів до країн Європейського Союзу становив 778,6 млн.дол., або 27,4% загального обсягу експорту та зменшився порівняно з січнем–листопадом 2018р. на 5,8%.

Найбільші обсяги експорту до країн ЄС склали чорні метали – 48,1%, руди, шлак і зола – 13,6%, механічні машини – 6,9%, жири та олії тваринного або рослинного походження – 6,1%, продукти неорганічної хімії – 4,2%, зернові культури – 4,1% загального обсягу експорту до цих країн.

Найвагоміші експортні поставки товарів серед країн-членів ЄС здійснювалися до Італії, Польщі, Чехії, Німеччини, Греції. Серед інших країн світу найбільше екпортувалися товари до Російської Федерації, Туреччини, Китаю, США, Єгипту, Індії, Об'єднаних Арабських Еміратів.

Серед найбільших країн-експортерів порівняно з січнем–листопадом 2018р. збільшився експорт товарів до Чехії на 23,9%, зменшився до Греції на 28,9%, Індії – на 26,6%, Німеччини – на 26,6%, Об'єднаних Арабських Еміратів – на 24,3%, Єгипту – на 16,4%, Туреччини – на 15,9%, США – на 11,2%, Італії – на 8,4%, Китаю – на 8,1%, Польщі – на 6,6%, Російської Федерації – на 3,0%.

Основу товарної структури імпорту склали мінеральні продукти, механічні та електричні машини, недорогоцінні метали та вироби з них, продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості, живі тварини, продукти тваринного походження.

У загальному обсязі імпорту товарів проти січня–листопада 2018р. збільшилась частка риби і ракоподібних з 3,7% до 4,5%, різноманітної хімічної продукції – з 2,1% до 2,4%, зменшилась частка палив мінеральних, нафти і продуктів її перегонки з 33,3% до 32,8%, механічних машин – з 12,2% до 12,0%, чорних металів – з 5,8% до 5,3%.

Імпорт товарів із країн Європейського Союзу становив 427,1 млн.дол., або 30,0% загального обсягу та зменшився проти січня–листопада 2018р. на 4,4%.

Найвагоміші обсяги імпорту товарів із країн ЄС склали: механічні машини – 21,9%, палива мінеральні, нафта і продукти її перегонки – 14,2%, сіль, сірка, землі та каміння – 7,1%, засоби наземного транспорту, крім залізничного – 6,5%, електричні машини – 5,9%, мідь і вироби з неї – 4,2% загального обсягу імпорту із цих країн.

Серед країн Євросоюзу найвагоміші імпорتنі надходження товарів здійснювалися з Німеччини, Польщі, Великої Британії, Словаччини. Серед інших країн світу найбільші імпорتنі поставки товарів надходили з Російської Федерації, Китаю, Туреччини, США.

Порівняно з січнем–листопадом 2018р. імпорт товарів збільшився з Великої Британії на 21,7%, Словаччини – на 3,0%. Однак менше ввезено товарів з США на 48,0%, Китаю – на 19,3%, Туреччини – на 11,3%, Російської Федерації – на 10,9%, Польщі – на 6,4%, Німеччини – на 5,0%.

Внутрішня торгівля

Оборот роздрібною торгівлю, до якого включено дані щодо роздрібного товарообороту підприємств (юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців), основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля, у 2019р. становив 45225,5 млн.грн, що на 10,2% більше обсягів 2018р.

Роздрібний товарооборот підприємств (юридичних осіб), основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля, у 2019р. становив 32944,0 млн.грн і в порівнянних цінах проти 2018р. збільшився на 11,7%. Роздрібний товарооборот за грудень 2019р. становив 3508,0 млн.грн і в порівнянних цінах проти грудня 2018р. збільшився на 13,8%, а проти попереднього місяця – на 20,2%.

Транспорт

У 2019р. підприємствами транспорту **перевезено** 18,0 млн.т **вантажів**, що на 1,9% менше обсягу 2018р. Вантажоборот становив 9983,4 млн.ткм і збільшився на 0,5%.

Залізничним транспортом відправлено 12930,3 тис.т вантажів, що на 2,5% менше обсягу 2018р. Зменшилося відправлення нафти і нафтопродуктів на 46,4%, брухту чорних металів – на 39,9%, зерна і продуктів перемолу – на 18,1%, добрив – на 16,7%, будівельних матеріалів – на 15,1%, чорних металів – на 13,7%. У той же час збільшилося відправлення коксу у 2,7 раза, кам'яного вугілля – у 2,3 раза, руди залізної і марганцевої – на 8,1%. Вантажоборот залишився на рівні 2018р. та становив 9011,0 млн.ткм.

Автомобільним транспортом (з урахуванням перевезень фізичними особами-підприємцями) у 2019р. перевезено 4588,3 тис.т вантажів (у порівнянні з 2018р. на 1,0% більше) та виконано вантажооборот в обсязі 943,5 млн.ткм (на 6,1% більше).

Протягом 2019р. послугами пасажирського транспорту скористалися 128,0 млн. пасажирів (110,1% обсягу 2018р.) та виконано пасажирооборот в обсязі 2779,8 млн.пас.км (111,6%).

У 2019р. послугами автомобільного транспорту (з урахуванням перевезень фізичними особами-підприємцями) скористалися 82,6 млн. пасажирів, що склало 121,7% показника за 2018р. Перевезення пасажирів автотранспортом фізичних осіб-підприємців зменшилось на 1,9% і склало 20,0 млн. пасажирів.

Протягом 2019р. залізничним транспортом перевезено 7,1 млн. пасажирів (на 2,3% менше обсягу 2018р.), пасажирооборот збільшився на 3,0% та становив 1185,0 млн.пас.км.

Обсяг пасажирських перевезень міським електротранспортом у 2019р. проти 2018р. зменшився на 6,8% і становив 38,2 млн. пасажирів.

Головне управління статистики у Запорізькій області